

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Locuint'a Redactorului
si
Cancelari'a Redactiunii
e in
Strat'a Morariloru Nr. 13.

Scrisorile nefrancate nu se voru
primi decatu numai de la corespun-
dinti regulari ai „Federatiunii.“
Articlii ramisi si nepublicati se
voru arde.

Pretulu de Prenumeratiune
Pro trei lune . . . 3 fl. v. a.
Pro sicse lune . . . 6 „ „ „
Pro anulu intregu . . . 12 „ „ „
Pentru Roman'a :
pre an. intregu 40 Lei n. = 16 fl. v. a.
„ 6 lune . . . 20 „ „ = 8 „ „ „
„ 3 „ . . . 10 „ „ = 4 „ „ „
Pentru Insertiuni :
10 cr. de linia, si 30 cr. tups'a tim-
brale pentru fiesce care publicati-
une separata. In Loculu deschisu
20 cr. de linia.
Unu exemplariu cost'a 10 cr.

Pest'a, 13/24 iuliu 1869.

Parlamentulu celu mutu, Delegatiunilo,
lucra in linisce. Ceea ce strabate d'in comi-
sionile lui in publicitate, nu este preainbu-
curatoriu si nu immultiesce valoarea psalmi-
loru de pace, cari i cantase D. Beust in car-
tea sa cea rosia. Daca pacea armata a dsale
cost'a pre anu nouedeci de milioane, catu are
se coste unu anu de reshelu, daca cum-va
lar manea spatele — vream se dicemu pal-
ma — pre D. Beust? Scetulu nostru se fa-
lesce cu civilisatiunea sa cea innalta, dar
acesta este petata pana candu nu se va scu-
tura rusinea armatoru permaninti.

La us'a intieptulu capitanu alu des-
potiloru europeni bate Nemesea. Vom vedè
acusi daca intieptiunea lui mai are pote-
rea magica de a incanta si descanta de fri-
gurile libertatii, seu ca are se se adeveresca
cumca vrugurilo dsale au fostu ca tote vrug-
urilo babeloru farmecatorie, fara potere.
Imperatulu Napoleonu este ingrigitu pentru
tronulu seu si alu feciorulu seu. Poporulu
francescu s'au saturatu a asepta incununa-
rea edificulu imperialu, cu libertatea pro-
missa. De 18 ani indesiertu asepta, liber-
tatea nu sosese, imperatulu proprio motu
au vre se puna eununa, deci poporulu fran-
cescu rusnata de ignorarea de pana acum a
poterii sale, vine a o cere, a o pretinde, re-
solutu a si-o lua insu-si la intemplan candu
s'ar refusa. Miscamintele electorale au
fostu pline de invetiatura pentru imperatulu,
carele cu mintea sa cea agera au recunoscutu
indata marimea pericolulu precum si peri-
clele esitatiunii.

Vediendu semnele cele ominose a se
manifesta chiaru si in camer'a mai nainte
errilla, crediu a fi venitu momentulu de a
se apuca de promis'a incununare seu de a
resiste. Si un'a si alt'a sunt periculose pen-
tru guvernulu personalu, la carele s'au de-
lata binisoru de atati-a ani. A resiste nu
media ca-cu nimene ca d'insulu nu cuno-
se mai bine pre poporulu francescu si tarlea
se jace intr'insulu candu se pune la actiune,
deci nu este alta cale decatu a concessiuni-
loru. Aici se recere intieptiunea, antaiu
a se se para a fi luat insu-si initiatiu'a si
apoi ca se alle modulu si mesur'a libertati
loru, asiè ca se fie si curechiulu unu si se
manana si cu elis'a intrega, adeca cu
guvernulu seu personalu. Imperatulu Na-
poleonu ca se pota studia bine cestiunea
amanatu siedintiele camerei, carea lar fi
con genatu, acum neturburatu tiene mereu
consilie ministeriale in cari se cerne si
cerne marimea biete cunune a edificulu.
In 21. iuliu a. c. inca s'au tienutu unu ase-
ne consiliu minist. in carele se dice ca
lar fi pusu basea senatus consultorulu prin
ari are se se face revisiunea actualu con-
sultatiuni francesce. Apropriu-se-va ore re-
gimulu fr. de opusetiunea natiunala seu ca
va merge mai de parte decatu cum se
degetase prin nunciulu imper. d'in 12. iu-
lu nu se pote spune. Astadata numai con-
sultare s'ar potè face si a nune dupa unu
nunciulu publicatu decurendu in diuariulu
poporulu, carele se seic ca primese in-
itatiuni de la imperatulu insu-si, se crede
Nepoleonu neci decum n'are voia se im-

parta cu camer'a domniea, ci d'in propria
sa initiatiua va esecuta decentralisatiunea si
reformele legiloru, asiè precum le pricepuse
elu mai nainte in „ideile sale napoleoniene“
(cartea scrisa de d'insulu).

Diuariulu oficiosu de Berolinu „Cor.
Prov.“ accentueza, fatia cu feluritele comen-
tarie a sup'a concediarei lui Bismarcu, ca
in poterea ordinei de concediu, acestu-a catu
pentru afacerile prusiane, este trecatoriu,
catu pentru durat'a concediulu inse, este
deplinu, prin urmare propusetiunile regesci
la dict'a presinte se voru substerne fara co-
lucrarea dlui Bismarcu. Cu tote aceste se
seic ca spiretulu si direptiunea dlui Bismar-
cu voru prevalè si in absinti'a sa.

Situatiunea financiaria

a imperiulu cu doue nume.

Ministrulu de finacie alu Ungariei D.
Loniai la capetulu sesiunii presinte a
diete fu preste mesura dragalasiu. Dsa spu-
se noutatea ne mai audita in imperiulu au-
stro-magiaru, ca ministrulu de finacie alu
Ungariei adeca dsa, D. Loniai, este omu
fericitu si ore pentru ce? pentru ca i este
pung'a plina, de mai plesnese de infoiata
si deputatiloru, in ajunulu plesarei in cercu-
rile lor electorale, li dede merinde grasa,
scirea imbucuratori: ca d'in bugetulu dsale,
adeca alu Ungariei, au desparutu balau-
rulu celu nesatosu „deficitulu.“ Nepretiui-
te cuvinte! Numai de s'ar si adeveri. Vom
vedè cu ocaziunea debateriloru a sup'a
bugetulu. Nu ni vine inse la socotela ca
daca pung'a dlui Loniai este atatu de plina,
pentru ce lasa a se esecuta cu atatu aspri-
me de pre bietii contribuitori restantiele
dârilor si chiaru pre tempulu lucrulu mai
nainte de recolta. Pote fi ca acele 40 de
milioane despre cari vorbise mai de una dila
nesee diuarie malitiose de Vien'a, voiesce in
ruptulu capulu a le incasa, numai pentru
ca Dsa se pota dice, ca este ministru feri-
citu! Fericitu vei fi Dle Loniai numai atunci
candu poporulu nu se va plange ca geme
sub greutatea sarcineloru publice; candu
voru fi regulate odata afurisitele remasitie
a le feudalismulu, pentru cari se despoia
poporulu de tota sudorea sa, incarcandu s-
dieci de mii de fl. pre cate una comunitate
satesca de 100 fumuri, numai ca
usura a capitalulu socio-
titu de la 1848. pentru res-
cumperarea pamenturilo-
ru remanentiale. Si acesta nu
prin vin'a poporulu tieranu ci numai a gu-
vernulu si a dietei care nu s'au ingrigitu a
face neci pana asta-di lege in asta privin-
tia, cu tote ca inca in dict'a de la 1861 se
decisese a se face legea in cea mai de apro-
pe dieta. De atunci suntemu in a dou'a ses-
siune dietala. Dar, vedi ca, pentru fostii
domni este binevenita ocaziunea de a mai
mulge catu se pote prin acestu nouu titlu de
acuisitiune. Fericitu vei fi in fine, dle mi-
nistre, candu colegii Dtale de la ministe-
riulu comunu ne voru supride si ei cu im-
bucuratori'a noutate, ca si d'in bugetulu lo-
ru au desparutu „deficitulu.“ Atunci si nu-
mai atunci vei fi fericitu candu va potè dice
si poporulu intregu ca este fericitu.

Dar se vedemu acum situatiunea fi-
nanciaria de preste riulu „Letei“, adeca a
Laitei.

D. Brestl, ministrulu finaciiloru trans-
laitane este mai putienn fericitu, d'insulu
marturisese in umilintia calugaresca ca
prospectulu ptru esecutiulu anulu 1870,
este la unu deficitu de 26 milioane! Am po-
tè dice: ce ni pasa de translaitani, vedea ei
cum voru seote-o la cale. E, dar' suntemu
ingemenati cu pacala de dualismu si reulu
se simte de amendou partile. Reulu celu
mai mare vine inse de la ministrulu finan-
ciiloru comunu. — Acestu-a inghite to-
tu ce i dau cei doi colegi si nu-i
ajungu paralele. Eca sumariulu dlui Be-
cke: in bugetulu propusa delegatiuniloru
figureza ministerulu de esterne cu 4,100,000
fl. celu de reshelu numai cu sumulitia de
78,100,000 fl., marina cu 7,600,000 fl.,
min. de fin. cu 1,600,000 fl. curtea de com-
puturi cu 100,000 fl. Estrordenariulu ptru
reshelu si marina 7,500,000 fl. adeca tre-
buintiele totale se suie la 99,000,000 flo-
rinasi. Dl. Becke cu trebuintiele sale or-
dinarie, strordenarie, sup-
plementarie si complement-
arie, cari de ritmu pentru canteenu
unui poetu ar suna catu se pote de bine, ga-
dilese uritu bietele urechi a le contribu-
tiloru nu numai prin sumele cele enorme
cari le manca mai mare parte feciorii lui
Marte, cari batu spadele pre pardosel'a ce-
tatiloru, ci mai multu prin progresivulu defi-
citu in bugetulu dsale. — Asiè dsa cere si
blandii mielusiei d'in delegatiuni n'au in-
cotro, cauta se i ineuviintieze pentru 1870
numa i cu 14,140,000 fl. mai multu de
catu ceea ce i se dedese pre esecutiulu anu-
lu 1869. — Dieu, nesi ca e preamultu
pentru doue mari imperatie imbuirate de
bani si potere excesiva, d'in cari un'a chio-
ra spre German'a meridionala, era cealalta
spre resaritu pana la Ierusalimu. D'in pielea
ursulu (nepuscatu) au se esa tote deficitele
si mai remane inca ce va. Ast'a lasamu ca
se ghicesca colegiulu ministriloru nostri,
ingemenati prin dualismu. Ei sunt forte ge-
niali barbati, doveda bugetele lor.

Imperialismulu in Americ'a.

„Hon“ d'in 22. iuliu a. e publica una
corespondintia d'in New-York, in care se
spune, ca in statele unites'au formatu nu de
multu doue partite noue, cu principie noua,
si anume un'a d'in mediu-loculu lucra-
toriloru, avendu de scopu scutirea acesto-
ru-a contra capitalistiloru, — er'cealalta se
numesce imperialista.

Cea d'antia se pare a urmari una direp-
tiune de-o cam-data numai economica, se
vede inse, ca pana la alegerile venitorie se
va fi intaritu destulu pentru ca se pasiesca
pre campulu luptei politice, luptandu in fa-
vorea democratiei. In congresele statelor
singuratece asemenea si in centru sunt re-
presintati mai numai omenii capitalulu, mo-
nopolulu si ai privilegiulu. Deci lucratorii
voru ave a colucra, ca si ei se fie representati
in congresele statelor unite.

Celu alaltu partitu profesesa fara
vre-una reserva principulu imperialis-

mulni in contra republicei. Pre fruntspi-
ciulu biuroulu redactiunii organulu seu
stralucesce una corona imperiale cu inscrip-
tiunea „The Empire is Peace“ de una parte,
„Let us have Peace“ de alt'a — cuvintele
lui Napoleonu III. si ale presiedintelu
Grant. „Les extremes se touchent“ dar' cine
seic . . . vomu vedè.

Organulu acestei partite spune, ca pro-
gramulu seu este espresiunea dorintiloru a
mii si mii de cetatiani, cari considera apa-
rintia lui ca una era noua in istoria po-
litica a statelor unite. Eca prescurtu pro-
fesiunea de credintia a „Imperialist-ului.“

Poporulu americanu trebuie pregatitu
la una revolutiune, care este de una trebuin-
tia neincungiuvera.

Democratia este unu conceptu eronatu.
In teoria se mai pote, cefptiura lui practeca
inse nu corespunde cerintiloru poporulu
americanu.

Credetulu nationalu, asiediatu su scu-
tulu plebei (populace, s'ar' intina prin re-
spingerea sigura a detorieloru de statu, nu-
mai unu guvernulu imperialu este capa-
bile de a garant'a si sustiene drepturile cre-
ditoriloru.

Regimulu imperialu, in raportete sale
paterne cãtra poporu, se va ingrigi de intregu
poporulu, si candu va apera dreptulu ca-
pitalulu, va scuti totu odata si intere-
sele lucratoriloru.

Pre scurtu, democratia este identica
cu ilegalitatea sicoruptiunea, cu nesecuritatea
personale si averii private, candu cesaris-
mulu este egal cu ordenea si securitatea,
cu credetulu publicu si cu pacca.

Organulu imperialistu spune apoi ca
este provocatu, d'in mai multe partii, a de-
semna candidatulu, pentru care pledza. Re-
dactiunea raspunde, ca indata-ce una natiu-
ne este matura pentru una revolutiune po-
litica sociale, si-afu omulu, care se conduca
evinemintele.

Cu privire la raportele d'intre statele
unite, imperialistulu dice „Daca revolutiunea
mai noua — ca-ce reshelulu civile nu fu
altu-ce — a produsu, afara de liberarea ne-
griloru, si altu-ce va, apoi d'ins'a a frantu
pentru totu de-un'a doctrinele neratiunale
ale „independentiei statelor“ staverindu
prentu vecea, ca statele unite formeza un a
natiune, una potere unita, consolidata in
marea familia a poporeloru. Statele si-au
perdatu si ultimulu titlu de a fi poteri ne-
dependinti, si devenira, ce trebuie se fie de
multu dupa dreptu si ratiune, devenira parti
constitutive ale imperiulu, de care nu
se mai potu desparti, si insemenitatea loru
nu se regulaza mai multu dupa drepturile
invechite si absurde de statu, ci dupa ma-
rimea, buna starea si populatiunea imperi-
ulu.“

Una notitia a redactiunii desu aminti-
tulu imperialistu spune „Correspondintele
„jurnalulu Newar“ este reu informatu, can-
du afirma, ca afacerile interne ale redacti-
unii nostre le conduce ministrulu marinei
Borie, si ca Grant ar spriginu si respanu
di diurnalulu nostru.“

Declaramu, ca Borie nu este insar-
cinatu directu cu conducerea afaceri-
loru nostre interne, si amicii lui Grant.

primescu de la noi diurnalul, și nu prin mediul locirea lui Grant."

Minunata rectificare! Va să zică, Grant și amicii săi sunt în nescari raporte intime cu afacerile organului celor ce voiescu a crea un imperiu pe ruinele republicii libere. Nu suntem siguri, câtă este adeveru în aceste descoperiri.

Ce inse potemu constată cu securitate d'in cele reproduse dupa corespondintele d'in New-York, este că cetățianii republicii americane au libertatea cea mai largă pentru exprimerea opiniilor sale politice, și aceste or'cât de opuse constituțiuni în vigore.

Țe ce scrie corespondintele d'in New-York cu privire la tendințele „Imperialist”ului „Foiele, ce dorescu imperialismul, nu sunt fluerate, pres'a americana nu protesta, nu arunca tina contr'a lor, — numai dăm-bescu și le satiriza.” — Se întielege de sine, că regimul înca le dă luna pace.

Că-ce în Statele-Unite Americane domnesc libertatea!

Aci nu potemu a nu reflecta la aserțiunea Dnui Carolu Răth, fostu procuratoru generalu, pronunțată cu ocaziunea pertratării procesului I. alu „Federationii” dreptu motivu contra incusatului, și anume Dlu Procuroru dăcă

„Eu să încerce D-sa incusatul a proclamă în Statele-Unite a le Americi de Nordu — de exemplu, că instituțiile republicane nu sunt bune, că patri'a, populu nu voru fi fericiți pana candu pre ruinele republicii nu se va redică unu statu monarcicu. Unu atare agitatoriu, negreșitu ar' fi persecutatu etc.”

Incusatul respunse „Asemenea făcuta cu America — mi se pare a fi fostu mai multu d'in gluma de câtă cu intențiune serio-a, — asiè credu că de s'ar' insereă cine-va a scrie în acele țiere si a recumendă form'a regimului monarcicu în locul celei republicane, s'ar' espune numai derisiunii publice, ar' fi mai curendu compatimitu de câtă persecutatu; persecutările pentru atari opiniuni neinsotite de fapte silnice se facu numai în staturile monarcice, unde libertatea n'au ajunsu înca la atâtă dezvoltare ca în staturile republicane.”

Si incusatul aveă dreptu.

Că-ce nu în staturile libere, fie republicane or' monarcice, se sugruma vocea sentimentelor, exprimerea opiniilor!

La noi, actualmintă? libertatea este vorba gola fără parola, — și va fi pana candu Nemesa va voi.

D'in lucrările Delegatiunilor.

Cele doua rote ale mașinei austro-magiare înaintă, ducendu cu sine imperiulu cătra limanulu fericiții de siguru — nu, ci celu multu cătra unu altu experimentu dacă nu cătra perire.

D'in ocupațiunile delegatiunilor n'avevemu de înregistratu, de câtă că ele acorda sume enorme pentru susținerea și înmulțirea armatei stabile, pentru Moloculu, care neînfrunat, va storce și consumă totu ce mai avemu.

Armat'a stabile — mare și potinte, rădîmulu asolutismului și tiraniei, au despoteritu și pote nimici imperiulu.

Libertatea și dreptatea — în tote și pentru toti — sunt bas'a prosperării statelor. Ast'a lipsese la noi, ast'a s'o creati voi, stapanii actuali ai destinelor imperiului astro ungurescu!

Unu programu polonu.

Principie Giorgiu Czartorisky publică una brosiura intitulată „In ajunulu dietei d'in 1868.” Autorulu și importanta obiectului brosiurei în cestiune sterna cea mai viua atențiune în cercurile galitiane. Principie scrișu-o în favorea „federalismului,” și după desfasurarea acestui-a, staverese unu programu pentru conduita polonilor, acelu-a se resume în următoarele:

Dieta galitiana are de susținea resoluțiunea; să recunoască federalismulu; și acestu-a lu-va recunoască, deca pre Austria n'o va consideră definitivă constituită; dacă pa dechiară, că constituirea acest'a se pote mediocrită numai în cointelegere cu divitele provinciale; că împacarea elementelor de principie opuse este neincunjiuravă, — și deca va dechiară, că liniile fundamentale pentru împacatiunea cu Galiti'a sunt depuse în rezoluțiunile dietei d'in 1868

Va să zică polonii nu clipocescu.

Minist. Wenckheim în Vien'a.

Cine va a dîsu, că dlu bar. Wenckheim este cam tacutu, candu se afla în mediul localu corpului legialativu d'in Pest'a, foiele de ieri-și-astăzi înse ne spunu, că serulu capitalei austriece deslegă binisioru grațulu dnui ministru de interne. Acesta versiune fericită se ilustra cu casulu următoriu.

Lucrătorii posioniani formă unu reuniune cu devis'a „In ainte,” și în diu'a de st. Ștefanu se intrunira la inaugurarea flămurei reuniunii. Capitanatul cetățienescu li-a interdișu inaugurarea sub cuventu, că înainte de „santionarea” statutelor reuniunii, nu se pote.

Lucrătorii trimiseră în caus'a acest'a unu deputatiune la Vien'a, la min. de ung. de interne, care o primi cu parlamentarismulu (!) său în datenatu, cu țigar'a în gură, fumandă cu unu turcu, și încependu următorulu dialogu cu oratorulu deputatiunii.

Ministruulu (cu unu tonu duru — aristocratecu) Ce vreti?

O r a t. După salutarea îndatenată, (la care înse min. aristocratu nu respunse) continuă: „Escelentia! venim în numele lucrătorilor d'in Posionu, ca să cerem dreptulu intruniri libere, care lu-au și alte reuniuni, ca estu modu să se potă cultivă, de alta parte să și promoveze starea materiale.

M i n. Lucra cu delegința lucrătorii? O r a t. După împregiurări. M i n. Atunci n'au trebuința de alte-cele. O r a t. Lucrătorii d'in Posionu abi voru potă fi multiimili cu acestu răspunsu. M i n. Lasa murmușca, vomu sci ce să facem cu ei.

O r a t. În casulu acestu-a lucrătorii înca voru sci ce să facă, dacă se va trată estu-modu cu ei. Deci ve rogăm, că să mediocrită câtă mai curendu întarirea statutelor susținute, și să retrageți ordenatiunea prin care ni s'a interdișu libertatea intruniri.

M i n. Cu aceste n'am nece unu treba, mergeti în Bud'a la secretariulu meu, său la capitanulu Posionului, d'acolu cereți răspunsu. O r a t. Minunatu, primariulu d'in Posionu ne-a îndrumatu chiaru în urm'a ordenatiunii escel. vestre, ca să venim aci; dacă vomu recurge de nou la elu, ce rezultatu vomu obține? că-ce servii escel. vestre au s'asculte de ordenatiunile escel. vestre.

M i n. Eu nu vi potă ajută. O r a t. Estu-modu toti suntem supasi volniciei magistratorilor; acest'a nu corespunde conceptelor constituționale. M i n. Eu voi fi respunditoriu pentru volnicie. O r a t. Inse avem lege pentru reuniri.

Ministruulu: În Ungari'a înca nu existe lege pentru reuniri. Lucrătorii nu potă formă reuniuni; ei potă numai lucră.

O r a t. Capitalistiloru înse li este ertatu a se reuni. Minunata egalitate! Escel. vestra, prin acest'a, doră vreti a dice, că omulu muncitoru trebuie să remana prostu și ignorantu, ca și pana acum, ca să se potă întrebuința și mai departe de instrumentu, că capitalistulu să lu potă exploată cum va vre,

ca despre lucrătorii să se potă dice că sunt unu massa, ignorantă, crudă fără întielegința. Noi lucrătorii vrem a ne ajută noi pre noi însi ne, ca să participăm și noi în drepturi politice.

M i n. Lucrătoriloru nu li este ertatu să se ocupe cu politica!

O r a t. Escel. vestra voiti a țienē în întunerecu pre lucrătorii? cerem răspunsu defăutiv.

M i n. li mai dăde unu răspunsu a la „bis redibis,” și apoi li întorse spatele, deputatiunea detto, îndepartandu-se fara „plecaciune.” — Frumosa icona a constituționalismului ministriloru noștri constituționali!

A v i s u *

Apropiandu-se terminulu adunării generale a Asociațiunii noastre naționale defiptu pre „1. septembrie a. e. st. n.” onoratulu publicu romanu doritoriu de cultur'a și prosperarea națională de nou este postitu d'in partea subscrisei Direcțiunii, ca să binevoiescă a contribui câtă mai cu grabă la sortitur'a filantropică destinată în folosulu fondului Asociațiunii naționale amauratu apelului cunoscutu; cu atâtă mai vertosu, că ci spre scopulu acestu a abstragendu de la donurile efectelor numeroșe și fôrte pretioșe, care d'in partea mai multora binefacătorie și zelose dame romane s'au conferitu, — subscrișă direcțiune, nutrită de firm'a speranța a unu rezultat favorabilu n'au întrelasatu a face pregătirile trebuințose împreunate cu spese, și care rezultatu depinde absolutu numai de la concurența și caldură a spriginire esperiată d'in partea bineșimțitoriloru contribuatori romani, în acorom'a interesu jace sporirea midilocoloru materialu, menite scopulu maretu alu culturii noastre naționale!

Candă subscrișă Direcțiune au contatu pre acest'a manifestatiune pozitivă d'in partea onoratului publicu contributoriu la scopurile sublime a le Asociațiunii, n'a pregătatu a despune de spesele necesari, cu care este începăta întreprinderea sortiturii filantropice, — și d'in acelu punctu de vedere, pentru ca de o parte să espereze unu venit curatu în favorea fondului Asociațiunii, era de alta parte respectivii cumpertori de sortiuri, (Losuri) să potă participă la castigurile pretioșe, ce li apromite sortitur'a acest'a; prin urmare nici nu este vre-o îndoielă despre întesarea viua a onoratului publicu în partea acest'a, mai vertosu atunci, candă împregiurarea acest'a potă încoronă doue fapte bune adăca; potă produce folose câtă scopulu destinatu în partea Asociațiunii, asiè și respectiviloru participantu d'in castigurile ce li stau în prospectu.

De aceea rogăm cu totă onorea pre totu Romanulu bineșimțitoriu, ca să și ofere denariulu folositoriu întreprinderii acestei-a, și să grabesca a cumpără de la respectivii domni colectanti și comisunari — după potința și bunavoința — sortiuri de acele distribuite pretodindene, ca să potemu esoperă rezultatulu favorabilu și amesuratulu scopulu doritu.

A r a d u, 8,20 Iuliu, 1869.

Directiunea Asociațiunii naționale pentru cultur'a poporului romanu.

Presiedinte:

Ioane Popoviciu Desseanu
directoriu secundariu subst.

Petru Petroviciu
notariu.

Vien'a, în 22. Iuliu. 1869.

Stimate Dle redactoru! Binevoiti a inseră în colonele pretiuitulu diuaru „Federationii” următorulu ratiociniu alu societății bas. lit. a teologiloru romani d'in Vien'a, prin carele în consensu cu §. 32. alu statutelor venim a satisfacē unei detorinție placute de a încunoscință pre o. p. romanu despre starea presinte a societății, și cu deosebire pre acei Onorab. Dni membri binefacători, cari manifestandu unu interesu viu faciă cu societatea noastră se grabira a ne întinde prin ofertele sale marinimose mana de ajutoriu și a ne usiură realizarea dorințelor noastre.

*) Sunt rogare tote celelalte on. redacțiuni pentru bunavoința de a reproduce acest'a în colonele sale. Direct.

Cas'a societății: la începutulu anulu școlasticu 1869, dispunea preste 74 fl. 49 cr. v. a. adăca 53 fl. 25 cr. v. a. în obligatiuni; 21 fl. 23 cr. v. a. bani gata la finea anulu preste 101 fl. 38 cr. v. a. adăca 60 fl. 52 cr. v. a. în obligatiuni și 40 fl. 86 cr. v. a. bani gata.

Elaboratele membriloru ordinari, care se perlesera conformu § 21. în ședințele ținute preste anu sunt: „Despre religiune” de Iuliu Pappalvai; „Despre importantia alegerei de statu” (traducere) de Ioane Serbu; „Unu visu” de Georgiu Bucșia; „Despre pretiositatea timpulu” după s. Alfonsu de Ștefanu Guliasiu; „Crescutoriuulu bună să se nevoiescă a dădi tinerimea intru altele și la subordinarea afepteloru minței sanetose” de Ioane Roxa; „Unu suspinu alu unui romanu” de Simeone Toma; „Patriotismulu conduce națiunile la gloria și marire, era lasitatea le supă în alisulu perire” de Abelu Bociatu; „Pecatiuna originală” de Alexandru Mica; „Preoti cu crucea în frunte” de Antoniu Căvaci; „Unele note caracteristice ale romanulu” de Augustinu B. Sanciăli.

Despre biblioteca, custatoria la începutulu anulu d'in 513 tomuri cu viua placem avemu de a relată, cumca modestei nostre apelări la generositatea Onorab. Dni autoru și diuaristii s'a răspunsu d'in mai multe părți cu deplina satisfacere, și mai vertosu aducem aducă noastră multiamita Onorab. D. Georgiu Baritiu pentru grațierea foii periodice „Transilvania” esita sub auspiciul Dniei Sale în unu volume; Onorab. D. Ioane M. Moldovanu pentru „istoria și geografica patriei”. — Mai departe aducem sincer'a noastră multiamita O. Dni redactoru ai diuariloru „Romanulu”, „Traianu”, „Trompăta Carpatiloru”, „Convorbiri literare”, „Foia societății d'in Bucovina”, „Federationiunea”, „Albin'a” pentru grațiată trimiteră a acestoru diuarie, ne luăm libertatea, a repeti apelulu facutu cătra Onorab. Dni autoru și diuaristii, a ne spriginire pre concursulu D-sale, de ora ce marginitele materi materiale, ce stau sub dispozițiunea societății, nu ne permitu a ne procură multu d'in cele mai recinte fructe literare.

În fine pre lenga omagiile filiale aducem tributulu profundei nostre multiamite P. S. Sale Dnui Dr. Ioane Vancea pentru ajutorulu de bani (25 fl. v. a.) cu binevoitu a depune în favorea societății noastre cu ocaziunea peregrinagiului său în Vien'a: precum și O. D. Lazaru Huzar, notariu și asesore consistoriale în Gherla pentru sacrificiile însemnate, ce a adus în folosulu societății noastre.

Simeone Toma   Abelu Bociatu
presiedinte.   notariu.

Ar. Girisiu, 15 Iuliu 1869.

Dle Red! Cu tote că pretiuitulu organulu Dv. se ocupa cu cestiuni de interesu comune, totu si prin corespondința cea multiosa a dnui Ios. Mog'a, esita în nr. 11 me vedu silitu a ve rogă cu totă onorea, să binevoiti a primi aceste ștre în colonele diurnalulu Dv.

La tendentioșele schimositure de adăvern a le dnui Mog'a, usioru se potă răspunde d'in punctu în punctu, înse după romanimea de pre aici, ba chiaru și onorabilu cetit. i cunoscote tote faptele politice, cari le au adusu d'in fragmente sale teneretie pre altariulu (!) națiunii romane, nu vedu trebuința de a-i da răspunsu detaiatu, ci respingă cu despretiu toate aserțele sale cele false, facandu apelulu la populu și întielegința romani bineșimțitoru d'in cerculu de josu alu comitatulu Turcia, cari precum în trecutu asiè și în presente au fostu și au remasu fideli juramentulu pusu sub ceriulu liberu pre campulu libertății în 1848. — acest'a întielegința, care astfelu de simțiri posedă intru inimă sa neprofanată, este rogata de cătra mine să scrișu cu totă onorea si în specie DD. R. protop. Iac. Log. protop. G. Laz. protop. Io. Gr. . . și Le. Bar. . . să dechiară și să sunt vinovatu celoru ce mi-se ascriu de la supu Mog'a, că cortesitu-am eu pentru Tivori amesuratulu poteriloru mele silitu-mă să salvă onorea națiunii și a susținē în deplina valoare conclusele conferinței naționale Mercuria.

resp. orig. d'in Vien'a, cu datu 19. iul. a. c. in carea se notifica cumcã A. Ep. de Strigoniu Ionu Simoru au capetat palaria de cardinalu. Am potè fi gav'a cu impartesirea daca coresp u'ar mai adauge urmatoriele. „Distinctionea s'au intemplantu in modulu indatinatu, adeca: guvernulu comune (de Vien'a) au petitionatu la curtea de Rom'a, patriarculu au incuviintiatu cu placere. N'au fostu incununata inse cu sucesulu doritu alta asemena petitiune a guvernulu comune, relativa la metropolitulu gr. cat. Vanc'ia, a carui-a „Ordinatie“ (?) Curia romana au aflatu cu cale a o refusa. Cestiunea de principiu nu pote servi aici de cinosura, pentru cã dupa cum sciu eu (coresp.) palaria cardinalicia o pote capeta ori si cine, carele au luat sacramentulu botezului, fãra respectu la osebirea ritului si la gradulu ierarhicu, carele la cardinalii diaconi, d. o. lipsesce cu totul.“ Precum se vede corpdle nu scie cã innaltirea la demnitate de cardinalu este unu simplu actu de distinctiune, era nu „Ordinatie“ carea este sacramentulu chirotoniei (sanctre, consecrare). Cãtu pentru cele lalte cuvinte de prisosu, avemu sã insemnãm cã, nu ni vine a crede, cumcã D. Beust s'ar fi opintitu preatare pentru condecorarea metropolitulu rom. ceea ce s'au facutu pentru Simoru inca va fi provenitu mai multu prin staruint'a guvernulu ung. — Simoru, ca si Vanc'ia, este teneru episcopu, si asemene teneru arciepiscopu, aprobe coadecuat, meriteli-i straordenarie nu i-le cunoscemu, unic'a impregiurare (neci decãtu inse meritu personalu) in favorea sa, cã este primare alu Ungariei. — De altmintrea avemu sã insemnãm cumcã Cardinalii cea mai mare parte si de regula sunt Italiani, straini numai la intrevinerea Domnitorilor resp. se numescu si se chiama „Cardinali de corona“. Sunt, se e dreptu multi cardinali straini (francesi, nemti, etc.) de rit. lat. si abie intr'unu seclu si cãte unulu de rit. grec., viua dovada, cã nimene nu-si face capulu apa a intreveni pentru d'insii, b'a pote, cã decum va vre unu domnitoriu cat. ar dori sã mediucesca distinctiunea cutarui prelatu gr. cat. episcopatul latinescu, carele pre gr. catolici i considera ca mai de josu, daca nu ca semi-schismatici, ar pune tute pedecelile spre a unelti si a elude numirea intentiunata. Cam asiã va fi si in acestu casu, este adevratu reportulu corpdtelui.

* (Mistificatiune.) Dlu Stef. Branovaczky primariulu cetãtii Neuplant'a demintiesce scirea, sustienuta in doi numeri aidurnalulu „Pest. Lloyd“ de cãtrã mincinosii lui corespundinti, cum-cã cu ocaziunea despunerii mandatelor d'in partea celoru 36 membri ai congresulu sãrbescu d'in Carlovitiu, s'ar fi afisiatu pre partetii caselor d'in Neuplant'a placate revolutionarie, si s'ar fi agitatu poporul contra patriarcului, eppului Gruiciu, generalulu Stratimiroviciu si a consiliariulu banalu Zivcoviciu. De aci se vede cãtu de bine sunt servite de corespundintii sãi foile oficiali si semi-oficiali cãtu si guvernulu d'in partea acestoru, candu este vorba de natiuni nemagiare.

Nr. 95.
Seria XI.

Concursu. *)

Pentru stipendiele preliminate pre anulu scolaru 1868/9 si incuviintiate prin determinatiunea adunãrii generali de datulu 3/5 septemvre 1868. Nr. 14. ne putendu-se despune despre impartirea, respective resolvirea acelor sume pre anulu acestu-a d'in lips'a baniloru despunibili; conformu decisiunii directiunei, d'in 20. iuliu nou, a. c. nr. 95 se deschide concursulu pentru provderea acelor a pre anulu scolaru 1869/70; si anume:

1) pentru 2. stipendie cu 60 fl.—120 fl. v. a. 2) pentru 3. stipendie cu 80 fl.—240 fl. a. v. 3) pentru 2. stipendie cu 120 fl.—240 fl. v. a. Sum'a 600 fl.

*) Sunt rogãte si celelalte onorate redactiuni a le diuareoru nationale pentru bunavointia de a reproduce acẽsta publicare in colonele sale. Directiunea.

Cãtra aceste s'a mai incuviintiatu pre partea unu studentu la politecnica unu stipendiu annalu in suma de 300 fl. La olalta 900 fl.

Doritori de a fi preveduti cu aceste stipendie pre anulu viitoru scolaru 1869, d'in partea „Asociatiunei nationale pentru cultura poporulu romanu,“ voru avè a si asterne suplicele la acẽsta Directiune pana la 15. septemvre 1869. st. n.“ prevedute cu documintele urmãtoarie: A. Cu testimoniu de frecuentare si despre progresulu facutu in studiile de pre anulu scolaru 1868/9. — B. Cu adevèrntia estradata d'in partea antistiei comunali si coramisata prin concernentulu oficiu parocialu localu, despre seracia, respective lips'a invederata de midiloe materiali a suplicantulu. — C. Cu Declaratiunea despre acea, cã mai are suplicantele de unde va vre unu ajutoriu, si cãtu?

Spre orientarea suplicantiloru pentru aceste stipendie se insemna, cã numai aceloru rogãri se va da preferintia, cari prin susu atinsele documinte autentice, voru potè aretã cu precisiune: sporiulu postitu alu studioloru cu calculi eminenti si absolutu alu trebuintia de midiloe materiali.

Directiunea Asociatiunei nationale pentru cultura poporulu romanu.

A r a d u, 8 20 iuliu, 1869.

Presiedinte.

Ioane P o r o v i c i u D e s s c a n u
directoriu secundariu subst.

P e t r u P e t r o v i c i u
notariu.

Sciri electrice.

Parisiu, 20. iuliu. Lavalette s'a numitu consulu in Londr'a, si Rouher presiedinte alu senatulu. Deputatii d'in stang'a au detiermuritu a face una declaratiune in privint'a prolongirii corpulu legelativu; de asemene si deputatii d'in partia de midilocu se voru consultã asupra cestiunii acesteia.

Viena, 12. iuliu. C. Beust pledã in comisiunea delegatiunii senatulu imperialu pentru marirea lefeloru in armata, declarandu, cã armata trebuie sã resiste nu numai inimiculu esternu alu constitutionalismulu, ci si celora interni, cari sunt forte multi. (sic.)

Madridu, 21. iuliu. Luni s'au arestatu unu maresialu, duoi brigad'eri si duoi coloneli, si fure transportati pre insulele canarice.

Viena, 22. iuliu. Societatea de edificare si banc'a englesã au intreprinsu edificarea Universitatii.

Parisiu, 22. iuliu. Diuariulu „Avenir“ publica unu telegramu d'in Bayonne, conformu carui-a Don Carlos ar' fi parasitu Parisulu, si ar' fi intratu in Navarr'a. Foiã oficialã publica decretelile, prin cari Vuitry si Durny s'au numitu senatori, era Lavalette consulu.

Viena, 22. iuliu. (Delegatiunea senatulu imperialu.) Comisiunea bugetulu de resbelu, continua pertratãrea a supr'a multirii lefeloru. — Multirea lefeloru pentru preutimea militara in clase de diurne fu respinsa, era cele pentru auditori si conducatori socoteleloru trupeloru stergundu-se clas'a siesea si a sieptea de diurne s'au primitu dupa proieptulu guvernulu. Cu privire la oficialii armatei, comisiunea, stergundu-se clas'a siesea, sieptea si a opt'a de diurne, primi imultirea lefeloru numai pentru cele trei clase urmatorie. Celelalte imultiri a le lefeloru se primira dupa proieptulu guvernulu.

Viena, 22. iuliu. (Delegatiunea

unguresca.) Sectiunea militara discutã adi titele 5—12. La titulu 5, 7 si 10 voiesce a face stergeri insemnate. Se recunosce in comunu necesitatea regulamentulu legalu pentru pensiunare si avangiamentu. Gratificatiunile au a incetã. Sectiunea pentru afacerile straine adi si-tienũ prim'a siedintia si procese pana la consulatulu prusescu, — pana aci nu s'a facutu neci una stergere.

Parisiu 22. iuliu. „Monitorulu Dalloz“ spune, cã intrunirea de eri a partiei stange nu a avutu neci unu resultatu, d'in contra s'au manifestatu ore-si carea discordia si gialusia intre membrii, cari sunt aplecati spre parlamentarismu, si intre cei aplecati spre demonstratiuni.

Londr'a, 22. iuliu. Consilulu ministerialu decise, a concede continuarea pertratãrii bilulu beserecescu in camer'a lordiloru, si a acceptã resultatulu loru.

Craiova, 23. iuliu. Una comisiune esmisa d'in partea judecatoriei gasi eri in claustrulu de aici alu Carmelitaneloruna una calugaritia in stare gola selbateca si infloretoria, zidita in muru in ainte de douedeci si unulu de ani. Prospectulu fu ingrozitoriu. Casulu acestu-a causãza emotiune mare. — S'a susceptu cea mai stincta investigatiune. Actele se tramesera ministrulu de justitia.

Viena, 23. iuliu. „Nou'a Pressa libera“ de adi publica scirea, cã vice-regele Egipetulu contractã cu Oppenheim d'in Parisu unu imprumutu de 60 milioane franci pentru inarmãri.

Viena, 23. iuliu. Mustafa Fazilu pasi'a trecũ la 19. l. c. pre aici cãtra Constantinopole, pentru a primi portfoliulu ministerialu. Destituirea lui Ismailu pasi'a nu se adeveresce.

Madridu, 23. iuliu. Doua batalione de venatori se tramesera in Barcelon'a si unu batalionu de genã in Navarr'a. Politia arestã pre unu preutu ca aginte carlistu.

Viena, 23. iuliu. Diuarielile d'in Bohemia spunu, cã proprietarii d'in Neupac'a, Stackenbach, Echenbrod si d'in Lomnitiu amenintia, a detrage gidaniloru locurile in piatia de tãrguri, daca nu voru alege candidati cehi.

Viena, 23. iuliu. Sectiunea militara a delegatiunii ung. decise a transpune ministerulu comunu administrarea fondulu sustitutu. De ci se alese una comisiune, carea va avè a examina starea fondulu militariu. In comisiune fure alesi: Bano, Stratimiroviciu si Rainer. Comisiunea pentru afacerile straine primi tute pusetiunile pana la vice-consulate.

Viena 23. iuliu. In siedintia de adi a comisiunii bugetarie, alesa de delegatiunea imperialã, mai multi membri dederã spresiune impresiunii, produse prin cartea rosia a supr'a raportelor cu Rom'a. — Beust inca vorbi in cestiunea acẽsta. Se primira fãra neci una modificare conducerea centrale a afaceriloru straine si posturile secrete. Ceste d'in urma inse su conditione, ca sã nu se mai pretinda alte sume ulterioari. Raportoriulu Strass propune, ca sum'a provisiunii consulatulu d'in Parisu sã se reduca cu 10,600 fl., precum si alte stergeri mai mici, cu totul una reducere de 16,800 fl. Rechbauer propune ster-

gereã ambasadurei d'in Rom'a, parte a consulatelor d'in Belgia, Dania, Grecia, Nederlandia, Sasonia, Elvetia si Vormacia, si inlocuire loru prin aginti diplomatici. Weichs pretinde stergerea totororu consulatelor d'in statele apartienetorie fedetiunii de nordu. Propunerile lui Rechbauer si Weichs se respinserã cu contr'a 8 voturi. Propunerea lui neth de a sterge consulatelu d'in tãtile l'ansiei, Oldenburgu si Braunschweig fu primitã. Stergerile propuse de referinti fure mai tote respinse. Cea mai de aproape siedintia se va tãti marti.

Bursa si Comerciul.

Pest'a, 22. iuliu. Tempulu e frudu si caldu. Temperatur'a: Termometru +20. Reanmur, Barometru 28' 6". Ap'a seca.

Bucatele. Tendintia tãrgulu adi fu forte agitata; comerciulu se murti inse mai numai la grãu, care si de mintre se aduce putinu la tãrgu, si la nerea inca totu rezervata a moriloru presi la deplin'a neactivitate a esportulu adiutu in pretiu cu 10 cr. de mesura. S'notatu urmatoriele vendiãri: grãu de 500 mes. de 86 pundi cu cãte 4 fl. 70 — 300 mes. de 85 pdi. cu cãte 4 fl. 50 — 500 mesure de 87 pdi. cu cãte 4 fl. 85 cr. — grãu de Pest'a 200 mes. de 85 pundi cu cãte 4 fl. 20 cr. Tote pre trei luni; 300 mes. de 84 1/2 pdi. cu cãte 4 fl. 40 cr. bani numerati — grãu nou 800 mes. de 88 pdi. cu cãte 5 fl. adusu la calea de nordu — 1200 mes. de 87 pdi. cu cãte 4 fl. 90 cr. adusu la mora — grãu de Buda 600 mes. de 85 pdi. cu cãte 4 fl. 50 cr. Tote pre trei luni si dupa centenariulu malu. Porumbu (Cucurudiu) putinu. Cã nou cercatu. Rapitia s'a vendutu 600 mes. de 75 pdi cantariti cu cãte 7 fl. 25 bani gata.

Negotiare in efecte. Tendintia Bursã fu lina, si comerciulu s'au marginitu nu la imprumutulu cãliloru ferate, care in setiuni mai mari s'a negociatu pana la 107 1/2 si s'a inchiatu cu 107 1/2 — 107 3/4. In cãtiele de asigurare n'a intrevinutu neci schimbãre; chartiele cãliloru ferate fure scãdate, ale liniei fer. Cinci-beserice — Bursã au crescutu cu 2 fl. preste 192, ale de nordostu cu 3 fl. pre 174 1/2, ale de resaritene cu 5 fl. preste 104. Valutelu devisele au crescutu.

Bursã de sãra se marginã eschisvã creditulu austriecu, care la inceputu fu cãperatu cu 304 si s'a inchiatu cu 305, Omnibus cu 161.

Anunciu.

Subscribulu sia deschisu cancelaria advocatiale in Alb'a-Jul'a si se recomanda in rei onor. publicu, luandu a supr'a-si ori cauze cari se tieniu de sfer'a advocatiale.

Nicolau Barbu,
advocatu provinciu.

Post'a Redactiunii. Prin tãgrafulu Kocsi ni s'au transpusu una promeratiune pre cursulu iuliu—dec. alu „Fãra“ pentru Societatea de lectura de unde? nu scimu, deci resp. soc. de lect. este rogata a reclamã.

Cine va, a carui nume nu l'am potut descifra, prin buroulu (oficiulu) postalu d'in Bucuresci se pomenesce abie in 28 iuliu, c. st. v. a reclamã in limb'a nemtiesca (!) nume de pre Aprile, etc. — Onorab. abonatu rogatu a ni tramite adres'a legibile si semnã Nrii tari-i lipsescu ca sã-i polme tramite.

Propriet. redact., respunditoriu si editori
ALEXANDRU ROMANU.